

DEMOKRATI POZABILI NA KRIZO IN OBLJUBE

LJUT BOJ MED POLITIKI ZA
SLUŽBE IN VPLIV NAMESTO
ZA ODPRAVO "RECESIJE"

Predsednik F. D. Roosevelt zamudil
temeljne priložnosti za uspehe

Kampanja proti javnim delom in vladnemu iz-
rabljanju vodne sile za elektrarne

V Zed. državah ni nikakega tehnega vzroka za krizo in ne za brezposelost, še manj pa za pomanjkanje. Vse statistike pričajo, da je to najboljgatejša dežela z vsemi možnostmi za veliko višji življenski standard kot ga ima danes. Nobena nima tako spremnega aparata za večanje bogastev in producije in tako sposobnih delavcev, kakor Zed. države. Nekateri sicer trdijo, da je Nemčija glede sposobnosti delavcev še vedno na prvem mestu, ampak dejstvo ostane, da v Nemčiji delavci nimajo možnosti, ne prilik za tolikšen življenski standard, kakršnegra si lahko delaveci pridobive brez posebnega truda in tej deželi. Namreč za zaposlene ameriške delavce je še zmerom najvišji na svetu. A ni še zadosten in ne more biti zadovoljiv, dokler bomo imeli v svoji sredi kakih štirideset milijonov ljudi, ki zaslužijo zgolj za preživljjanje in poleg njih nekaj milijonov bednih, ki dobe le toliko, da si podaljšajo trpljenje.

Popularna osebnost
In res, Roosevelt je večino ogromno večino ljudstva prepričal, da mu nosi odrešenje. Niti en kapitalist si ni po njegovi izvolitvi upal treskati vanj. Kapitalistični časopisi ob teh strank so močali kot grob. Večinoma so ga celo poveličevali, kadar so kaj pisali o njemu.

Popularna osebnost

Minilo je le dobra tri leta — pa se je začelo. Rooseveltova začinkovanja so rešila vse večne banke in velike vlagatelje. Malim vložnikom je nekoliko pomagala z nekaj odstotki tu in tam zvezna finančna korporacija. Pomagala je železnici in napol bankrotiranim zavarovalninskim družbam — vse na stroške celote. Roosevelt je bil najbolj slavljen človek in bognedaj, da bi kdo kaj črnih čezenj.

Nekaj problem

Obljubljeni new deal torej ni rešil niti z daleč tega najvažnejšega problema, katerega se je lotil. "New deal" je namreč le firma enega človeka — predsednika Roosevelta.

Tako je prišel na vlad, je hotel nasiliti volka, a ovco je hotel ohraniti celo. To ne gre. Njegova lastna stranka je v vsaki volilni kampanji zanj.

Vsak demokratski kandidat trdi — "jaz sem za new deal" in se prekljajo med seboj, kdo je bolj za Roosevelta, ker ima sloves. Resnica pa, kakšna je:

Ko so izvoljeni, se bore za volka!

Ista stranka

Ko je kandidiral magnat Al Smith, smo socialisti trdili, da je demokratska stranka deklarirala kapitalizem. To je po volitvah rezultat porazu sama dokazala.

Ko je kandidiral Roosevelt, smo dokazovali isto.

Ampak položaj je bil drugačen.

Ameriški kapitalizem je bil na robu propada.

Vrag vzemi kapitalizem, si je mislilo ljudstvo. Roosevelt nas bo rešil.

(Nadaljevanje na 3. strani.)

Nezvesti "demokrati"

Človek bi mislil, da bodo predsedniku v tej težki situaciji v boju z "ekonomskimi rojalisti" pomagali vsaj kongresniki in senatorji njegove stranke, ki so že v dveh volilnih kampanjah zatrjevali, da so z njim "100%". A so oblubo takoj prelomili, kar je pač svojstvo kapitalističnih trabantov. Danes svojemu predsedniku nagajajo zaradi relifnih akcij in posebno zaradi javnih naprav (predvsem T. V. A.), češ, da ovirajo privatni biznis.

Tu, vidite, smo bili socialisti še posebno v pravem, kajti

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Težave malih dežel se vsled agresivnih sil večajo

Ponosna Češka je v strahu pred civilno vojno, v katero bi Hitler usmeril vso svojo politiko tako, da Hitler poslal "prstovoljce".

Nemška nacijska stranka na čehoslovaškem izvadu v Pragi

klikor more, ker bi rada ustvarila položaj, ki bi povzročil intervencijo Nemčije.

Ker pomagajo načelju v boju proti "tiranskim Čehom" tudi druge narodnosti manjšine, je

v vlada v Pragi izdala dekret, s

katerim so za mesec dni pre-

povedani shodi, demonstracije

ali kakršnekoli druge pri-

reditve političnega značaja. De-

mokracija na Češkem je v te-

javo na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

jajo na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Poljskem čezdalje bolj

zgredili proti Židom "posta-

ja na Pol

PROLETAR

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najposneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAR

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAR

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Socializem in razboleni kapitalizem

Mnogi se čudijo, kako da socializem ne more v teh vzruženih časih uveljaviti svojo moč, ustaviti oboroževanje in stopiti fašizmu za vrat. Tisoči so razočarani, dasi so tisti socialisti, ki so razumeli zakone gospodarskega razvoja in razrednega boja vedno učili, da socializem ne bo prinešen na krožniku in da ne bo ustanovljen v kaki zbornici, ampak razvojno na podlagi gospodarskih zakonov in težkega razrednega boja.

Ampak na vprašanje, kako da socializem ne more danes nicesar napraviti, je odgovor, da zato ne, ker še ni nikjer socialistično gibanje? Kakoto, da povsod, kjer se ljudi spoprimi z reakcijo, zmaga reakcija in socialistično gibanje podleže? Sedanja situacija je torej res kakor nalač za pesimizem. Vzlic temu je treba razumeti, da je nastala kot posledica naravnega razvoja. Socialistične stranke so propagirale mir, bile proti oboroževanju, zahtevali za prebivalstvo civilne svobodčine in se borile za demokracijo in za izboljševanje življenskih razmer. Njih končni cilj pa je bil in je socialistična družba. Ako bi socialistična družba prišla kar takole zlepja, preko noči, s pomočjo samo tega boja kar ga je bilo proti kapitalizmu dosedaj izvršenega, bi bil čudež. To, kar se dogaja danes, ni čudež.

Kapitalistični razred se ni še nikjer in se ne bo pustil potopati brez borbe. Kadar se mu gre za biti ali nebiti, kadar zagazi kapitalistično gospodarstvo v kaos, se kapitalizem zateče v boju s socialisti k patriotizmu in k stranki, ki je v propagandi, toda le v propagandi, proti kapitalizmu. Taka stranka je nacijska (narodna socialistična delavska stranka) v Nemčiji in fašistična v Italiji. Obe sta danes absolutne gospodarice vsega in nad vsem v državi. Obe se poslužujeta propagande, ki jima jo financira država na stroške vsega ljudstva. S to propagando je obema uspel pridobiti velik del ljudstva pod njuno zastavo. Obe se proglašata za ljudski in delavski stranki. Obe sta še zmerom proti "starem liberalnemu kapitalizmu". Obe sta ob enem otele kapitalizem v njunih deželah pogroma, a obe sta mu tudi vzele vodstvo. Producijo in distribucijo regulira država. Nacijsi v Nemčiji so že večkrat namigali, da će nemški kapitalisti ne bodo kos gotovim načalom, bo industrijo prevzela država v svojo last in jo sama obravala, namesto le regulirala.

Mussolini in Hitler nista sovražnika delavskega razreda, kakor je bil kajzer, kot je bil Bismarck in drugi mogoci predhodni dne, toda sta sovražnika svobodnega, mednarodnega delavskega gibanja. Hitler pravi, da je nemško delavstvo v svoji "delavski fronti" boljše organizirano kot kdaj prej. Delavška "fronta" ima zdaj milijone mark več dohodkov kot so jih imeli prejšnje delavske unije v Nemčiji. Njen načelnik, ki je odgovoren samo Hitlerju in vsi člani pa njemu in Hitlerju, troši veliko tega denarja za propagando. Delavstvu pripravljajo, da ima boljše socialno skrbstvo kot v katerikoli drugi deželi, in da država skrbti za razvedriло delavcev bolj kot katerakoli druga vlada na svetu. Protidokazi pa v Nemčiji niso dovoljeni, zato bo vzel čas, predno postane opozicija v tretjem rajhu s pomočjo svojih podzemskih aktivnosti toliko močna, da bo v stanju izpodkopati nacijem moč in vpliv med maso. Enako v Italiji. Tudi Mussolini trdi, da je storil za delavstvo in za kmečko ljudstvo v Italiji več kot vse prejšnje italijanske vlade in vrh tega je ustvaril red v industriji in v državi. Kapitalistov v svojih govorih nikoli ne hvali — ampak samo ljudstvo! V resničnosti mu je ljudstvo le testo, ki ga gnete za svoje namene in cilje. Tako je fašizem v tem dveh državah otelj privaten kapitalizem, toda kapitalisti so morali kot faktor daleč v ozadje. Ravnatvi se morajo po ukazih dučenja in fizerja. To jim je neprijetno, a kadar pomislijo na "komunizem", jih strese mrz in ubogajo dalje.

Fašizem veruje v silo in vlaada s silo. Tudi uničen bo s silo — bodisi s svojo, ali v vojnah in v kaosu, v katerem bo vržen. Sistem nasilja — četudi si pomaga s socialističnimi reformami in s propagando, ne more vse večne čase ostati pri življenu v zmedri in klanjih, ki jih povzroča kapitalistični sistem.

Na drugi strani je socialistično gibanje propagiralo mir, civilne svobodčine in sodelovanje med deželami v korist skupnosti. Socialistično gibanje je bilo proti terorju, kajti teror je bil vedno izvajan nad delavci in kmeti v prvi vrsti. Socialistično gibanje je pokret civilizacije, fašizem pa je sistem "modernega" barbarizma. Teror je za enkrat zbilj socialistične načine, pa jih premagal.

Socializem je torej še vedno edini izhod, ki ga ima človeštvo iz sedanjega krvavega vrenja, iz zmede in bede. Toda za socializem se mora človeštvo še veliko učiti, predno bo zanj zrelo in sposobno, da ga zgradi.

V Nemčiji in Italiji je vzlic terorju mnogo socialistov, ki se niso umaknili, pač pa nadaljujejo z delom kjer in kakor pač morejo. Tudi drugi opozicionari niso vse odnehalni. To nam dokazujejo obsodbe proti njim, obglasiljeni in jetniški tabori.

Baš sedanje barbarske razmere še posebno pričajo, da tako hči človeštvo bodočnost, ki bo vredna človeka, namesto sedanjih sistemov do zborov, oboroženih držav, ki preže na prilike uničiti druga drugo, mora sprejeti socialističen za temelj novi družbi. Delavstvo, ki je najbolj žrtev teh razmer in prvo poslano v klavnicu v vojnah, stori torej dobro sebi in človeštvo v celoti, ako nadaljuje z bojem za socializem, namesto da se bi pogreza v razočaranje. Umakniti se v takih časih z bojico ni junaško in ne socialistično.

Neki modrijan je dejal, da je vojna nasprotje današnje civilizacije. Ampak bolje bi zadel, če bi dejal, da je vojna zrcalo civilizacije 20. stoletja.

NARAVA V TEKMI Z MILITARIZMOM

Prirodne sile imajo mogočno uničevalno moč. Prav tako teden na primer zo orkani v srednje-zapadnih državah povzročili ogromno škodo in uničili veliko življenj.

Orkan pride hipom in v par minutah je za njim razdejanje in smrt. A vojna — na primer sedanja v Španiji in na Kitajskem uničuje sistematično in prav tako smotreno upravičila ne samo mesto tu in tam, ampak

teritorije, na katerih je obsojeno trpljenju, mučenju in ubijanju milijone ljudi. Cele generacije so predane uničenju.

Narava se z današnjim militarizmom ne more več kosači. Na sliki je del mesta Columbus v Kansasu, ki ga je razdejala pred tednom dan tornado.

FRANK ZAITZ:

PETINTRIDESET LET KLUBA ŠT. 1 JSZ

(Nadaljevanje.)

Zdaj je v klubu izmed skupnega števila članov približno tretjina žensk. Mnoge so zelo aktivne in se udejstvujejo z delom na našem gibanju že leta ne da bi se utrudile. Pred dvema letoma so aranžirale tudi prireditve v korist Slovenskega centra in preblik porabili za nabavo kuhinjske posode. Razpečavajo vstopnice v predprodaji, pomagajo na prireditvah, imajo odgovornost v odborih in odsekih in sodelujejo pri agitaciji za socialistično stranko, za klub, za Proletarca. Ameriški družinski koleg Dar in Majski Glas. Sploh imajo ženske za klubove aktivnosti in uspehe zelo velik del zasluga. Dalje imajo klub št. 1 tudi priljubo število prijateljev med našimi naprednimi rojaknjami, ki mu pomagajo bodisi na prireditvah ali kjerko-kli mogoče.

Odnošaji med slovenskimi in hrvatskimi sodrugi so bili prva leta tako prisrčni. Člani klubu št. 1 so se udeleževali skupno s hrvatskimi sodrugi raznimi hrvatskih prireditiv in pomagali na njih agitirati za socialistično gibanje. Skoro na vsaki so zbirali za stavkarje, za svoje liste, za stranko in za razne druge dejavke akcije.

Po smrti urednika Milana Glumca se je pričela hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale. L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Večinoma so se razočarali in odstopili. Mnogi izmed nekdanjih blivih aktivnih hrvatskih komunistov so danes ostri nasprotniki komunističnega gibanja in v boju z današnjimi hrvatskimi komunisti na celi črti. Ljudje, ki se nekoč smatrati, da bi morali biti člani socialistične stranke, so se razlike v nazorih in aktivnostih med slovenskimi in hrvatskimi socialisti bolj in bolj večale.

L. 1919 je hrvatska sekacija z glasom vred pristopila v komunistično stranko, pred tem pa je bila nekaj let v takozvanem levem krilu socialistične stranke. Le malokateri izmed takratnih članov hrvatske sekacije je se član komunistične stranke.

Več

VALERIJAN PDMOGYLYN:

“MESTO”

ROMAN

Poslovenil za "Proletarca" TONE SELISKAR

(Nadaljevanje.)

Vzdrhtel je, skrčil se vase in ko je hodil, se je bal svojega lastnega gibanja. Nato je premisljeval, s čim vse se lahko človek zastopi. Z arsenikom, veronalom, strihinom, opijem? Kakšna razlika je v učinkovanju posameznih strupov. Kakšen je strup na muholkah, katere prodajajo v lekarnah in na katerih je napisano: Smrt muham? In kaj je smrt? Kako more človek izginiti, da bi ga nikdar več ne bilo? Zakaj se ne more umreti za en dan, za dva, za teden, za leto dni — toda "popolnoma umreti —?" Mar sam tudi lahko umre? Kakšna nespatnost! Kako strašen nesporazum!

— To je nemogoče! je sam sebi govoril. Popolnoma nemogoče!

V tem trenutku se mu je zdelo, da se lahko vrže pod električno, da si lahko prebode srce, lahko popije kakršenkoli strup — pa ne bo umrl.

Pogledal je okoli sebe. Rad bi zagledal kakoge znanca. Toda vsi obrazi, kar jih je videl, so bili tuji... in nekako mrtvi. Kakor da bi bili že zdavnaj mrtvi, zdavnaj že izplili strup. In nenadoma je občutil, kakor da je sam edino živo bitje sredni brezmejnega carstva mrvakov.

Končno se je le opogumil pomisli:

— Morda pa se je... le slučajno?

Namesto odgovora ga je zajela blazna žalost. Rad bi tekel, krčal, plazil se po kolenih, prosil in rjovel. Rad bi, da ga nekdo kaznuje, da mu nekdo odpusti.

Nato mu je žalost orosila oči. In rad bi sedel ob grob na mlado, komaj ozelenelo travo, ovenčal bi grob s cvetjem, nagnil se nad njim in jokal. Razločno, z bolečino, je čutilo nepojmljivo zvezo, ki se plete med mrzlo in živo dušo, ki želi onkrat sveta z neznanim hotenjem. Postajala je dosegljiva vsem njegovim vzbujenim čutom, vhajala mu je v dušo kakor topel dah. Ta občutek je bil nejasen toda krepljen. In v tej obupni radošti je mislil:

— Zosjka, tebe ni, toda tvoj sem na vekomaj. Vsako leto, ko bo zemlja polna cvetja, bom prihajjal k tebi! Za vse druge si umrla, le zame ne!

Na pragu hiše ga je spet popadla žalost, strah pred mrakom in nočjo.

Na stopnicah pred vratu pa je naletel na posredovalca, ki vse do zdaj ni imel sreča s sobami. Ves zadovoljen mu je dejal lokavo:

— No, zdaj pa je soba. In kakšna! Kratko rečeno: prava soba!

— Nič več ne potrebujem sobe! je mramočno odgovoril Stepan.

Posredovalec se je od srca začudil. Lepo sobo vselej potrebuje! Zakaj pa je dirjal semkaj? Zakaj je ves mesec ril po mestu kakor krt? Toda ta soba! Če bi jo tovaršil le pogledal, že bi hotel v nji stanovati.

Stepan je naglo pristal. Le, da nekaj dela! Le da ne bom sam. Pa tudi soba mu je zares potrebita.

— Dobro, je dejal. Počakajte, da vzemam denar.

Nato sta se peljala v Lypky.

— Le poglejte, kakšna hiša! je navdušeno govoril meštar, ko sta stopila s tramvaja. Bonbon, pa ne hiša. No, zakaj da ne bi hotel tu stanovati?

Hiša je bila zares razkošna, sedemnadstropna, s številnimi okni, za katerimi so se že prizigale luči.

— Semkaj, prosim! ga je vodil možakar.

Sedla sta v dvigalo in ta način prevažanja, ki ga je zdaj prvič v življenju doživel, mu je silno ugajal. Pravzaprav se je že v dvigalo odločil za sobo. Pa tudi soba sama je pripomogla do odločitve. Bil je srednje velik, lep, svetel, parketiran kabinet s centralno kurjavo, obložen s sivosinjimi tapetami, z dvemi okni, s prekrasnim razgledom na mesto in še dlje do sinjega obrisa reke. Da, prav o takšni sobi je sanjal! In že si je umisnil, kam bo postavil vsek kos svojega bodočega pohištva in kako prijetno bo delati potem v takšnem domu.

— Tukaj bom lahko pisal! je mislil.

Najemnina je bila visoka in so trgovali. Končno so se pogodili za stopetdeset karbonec na mesec plus izdatki za obnovitev in še deset karbonev za meštarja. Plačal

je, izročil potrebine dokumente in jutri se bo preselil.

Iz sobe je šel poslednji in ko je ugasnil električno luč, se mu je ona blazna žalost, ki se je vsprlo denarnih zadev in ob zadovoljstvu srečne rešitve sobe potajila, zdaj sredi te temne praznote, ko so okna strmela vanj kakor velikanska mrtva obličja, znova vzbudila. Obupno je sklenil roke in ne da bi hotel, je skoraj na glas zašepetal:

— Odpusti, Zosjka!

Tiko je bilo okoli njega. Molk — molk je znak pristanka.

Hitro je planil iz te strahotne teme in zaklenil vrata za seboj. Ko je prejel posredovalce svoj denar, je izginil, ne da bi se poslovil. Lastniki stanovanja pa so se obzirno poskrili. Z njimi se je dogovoril tudi za zatrak in za ključ od večnih vrat. Nato je priklical dvigalo, s katerim se je lahko spustil navzdol.

Na cesti je bil spet sam in nemir se ga je znova polotil. Komaj osem je bila ura. V teh dveh urah, odkar je šel zdoma, je doživel dva nenavadna, izključujoča se slučaja. Dva: nehotje ju je položil drug poleg drugega. Toda kakšna zveza je med prvim in s to srečno rešitvo življenske zadeve? Kakor da bi nenadoma stopil navzgor in pustil nekoga na spodnjih stopnicah, prav tako se mu je zdelo. In ob tem prikrite premisljevanju, ki se je komaj dotaknilo njegove zavesti, je duša še glasnejše zaječala.

Tudi sedaj ni srečal na ulicah nobenega znanca. Nič nenavadnega ni bilo to, toda njemu se je zdelo, da so ga vsi nenadoma zapustili. Tedaj pa se je spomnil, da je danes 19. april — večer praznovanja odhodnice poeta. Veselo je zadrhtel in pospešil korak.

XIII.

Popotnika še ni bilo v kleti. Stepan je sedel k mizi sredi dvorane, ves je bil obdan z glasnimi ljudmi, ki so se mu studili. Odkar je semkaj zahajal, se mu je zdela danes klet prvikrat odprtina. Prvkrat je spoznal, kako globo je to razvedrilo, spoznal je po alkoholu ponarejen smeh, poceni radosť, muzika jazzbanda s činelami in cimbali, ki ga je do sile vedno prevzemala in sproščevala, ga je zdaj davila s svojimi naveličanimi meiodrami in dražila s svojim nestrnpih humrotom. Takoj bi odšel, če ne bi čakal nekoga. Zato si je pomaknil klobuk na teme in se malomarno zleknil ob mizi, ne da bi načel steklenico piva. Nato si je ves nestrenprni prižgal cigaretto in polomil je nekaj žigic, preden je zapalil.

Končno se je le pojavil Vygorški z gumijastim plastičem in s čepico na glavi. Stepanov izraz ga je porazil.

— Cemu pa gledate tako mračno? ga je vprašal.

— Najbrž vi, ker odpotujete!

— Potujem, toda nobenega ne preklinjam.

— No, ali jaz kolnem, čeprav ne potujem.

Poet je malomarno zamahnil z roko.

— Opustite! S kletvami svet pohujšete!

Danes je poet nameraval pogostiti Stepana.

— Toda upoštevajte, je dejal Stepan, da sem postal vegeterijanc.

— Iz prepričanja? je vprašal poet.

— Le zaradi spremembe.

Ko so jima prinesli jedi in vina, je poet vprašal:

— Toda vseeno, od kje li ste prinesli to mračno melanololijo? Pa menda ne zaradi mojega odhoda?

(Dalje prihodnjič.)

Naročite si revijo "Majski Glas"
STANE 25 CENTOV

Roosevelt še zmerom "poboljšuje"

Seja klubu brezposelnih, veselica klubu in koncert "Save"

Chicago, III. — Seja klubu brezposelnih št. 61, Workers Alliance bo v četrtek 7. aprila ob 8. zvečer v dvorani SNPJ. Na dnevnem redu je več važnih točk, ki jih moramo rešiti. Tajnik bo poročal o problemih brezposelnih delavcev z ozirom na projekte WPA. Članstvo kluba je vabljeno, da pride na sejo polnoštevilno.

Zadnji smo sklenili prirediti veselico v korist klubove blagajne, ker je izčrpana. Ako hočemo nadaljevati z aktivnostmi, mora imeti klub tudi gmočna sredstva za kritje stroškov. Ta veselica se bo vrnila v soboto 7. maja. Torej članici, vsi na delo, da spodnjo dvorano SNPJ na tej veselicu napolnimo in si s tem zagotovimo gmočni uspeh. Vstopnice so samo po 25c. Na razpolago bodo dobra okreplja in igrala bo izvrstna godba.

Naj omenim, da priredi socijalni zbor "Save" v nedeljo 10. aprila v dvorani SNPJ zanimiv koncert. Prične se ob 3. Občinstvo v Chicagu in okolici vabim, da se ga udeleži v čimvečjem številu. Polovica prebitka je namenjeno v pomoci lojalistom v Španiji. Drugi del programa se bo tikal borbe Španskega ljudstva za svobodo. Torej bo spored zanimiv tudi v tem oziru. Dolžnost vseh ljubiteljev svobode in priateljev lojalistične Španije je, da pridejo na to prireditve in pomagajo k uspehu.

Koncertni del sporeda je pester. Predvajane bodo lepe narodne in klasične pesmi. Načinjajo tudi naši priljubljeni Rdeči sokoliči. V drugem delu bo dramski prizor in govor o trpljenju španskega ljudstva. Videli bomo nekaj vaudevilskih točk in čuli češki delavški pevski zbor "Karl Marx".

Vstopnice, ki so veljavne na koncertu in zvečer na plesni zabavi v obeh dvoranah, so samo 40c. Na svidenje torej v nedeljo 10. aprila ob 3. p. v. dvoranah SNPJ.

Joe Oblak.

Ljudje veliko čitajo. Amerikanski dobrega prav malo — včerina plehke vsakdanosti in žund.

DEMOKRATI POZABILI NA KRIZO IN OBLJUBE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

trdili smo od početka Rooseveltove kampanje, da tudi ako bo on res za kak "new deal", njegova stranka bo prva, ki mu ga bo upropastila.

Rooseveltove napake

Predsednik Roosevelt, akoper je res hotel uvesti "new deal", storil mnogo napak. Prvič, pričel je napačno, ker je močnim faliranim bankirjem rešil banke, namesto, da jih bi podržal. Drugič, ker je faliranim magnatom privatnih zavarovalnic rešil njihove visoke plače in ugled. Tretjič, ker se ni socialnih problemov resno lotil, ampak le sklenil, da naj lačnim preskrbi hrano

vlađa, dokler si jo sami ne bodo mogli.

Ko je že dokaj pozno začel z dalekosežnimi javnimi deli, ki lahko prinesajo dobrobit v enem ali drugem oziru vse deli, so pa še posebno udarili po njemu. In to v prvi vrsti članici — vodilni članici njegove lastne stranke.

Vzrok nadaljevanja krize

Kadar je kaka stranka na krmilu pet let širok dežele, kakor je zdaj demokratska, in kadar ima taka stranka na razpolago več kakor ljudstvo česar koli potrebuje, je nekaj nekaj narobe. In ta narobe je stranka, ki vlađa. Oziroma sistem, katerega si je ohranila.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

Društvom in Klubom

Za čim boljši gmočni in moralni uspeh svojih priredb jih oglašajte v

“PROLETARCU”

Industrija v Jugoslaviji I. 1937

Iz statistike o industriji v Jugoslaviji v letu 1937 posnemamo iz zagrebškega "Jugoslovenskega Lloyd" med drugim:

V letu 1937. je bilo osnovanih v Jugoslaviji 51 delniških družb s kapitalom Din. 130,777,000., leta 1936. pa 44 s kapitalom Din. 152,911,000.

Tujega kapitala je bilo 1937 vloženega v industrijska podjetja okoli Din. 51,930,000., od katerega je bilo vplačanega v gotovini okoli deset odstotkov.

Koncesije je dobilo 1937 v državi 6 tujih družb, za kar se je porabilo tujega kapitala Din. 5,770,000. Od teh podjetij so 3 rudarska, 1 bančno, 1 za promet in 1 za popravljanje avtomobilov.

Ustanovljene so bile industrije: 1 za papir (največja z glavnico 35 milijon dinarjev), 3 prehranske, 8 rudarski, 2 orožni in municipi, 4 tekstilne, 3 za aeroplane in motorje, 9 trgovska, 3 transportne, 3 kemične, 3 lesne in stavbne, 2 trg. podp. zadrugi, 1 za električne žarnice, 1 bančna, 1 za gumijevje izdelke, 2 hotelski, 1 tiskarska in 1 kino.

Teh delniških družb se je ustanovilo v Beogradu 32, v Zagrebu 11, na Sušaku 2, v Ljubljani 1 itd. Največja delniška glavnica znaša 35,000,000 Din., najmanjša pa 300,000. Največje so v papirni industriji Din. 35,000,000. v prehrbeni Din. 22,200,000. v rudarsku Din. 12,000,000. v orožni in municipi Din. 11,000,000. v tekstilni Din. 10,500,000. Glavnice drugih družb so manjše.

Izstopanje fašističnih dežel iz mednarodnih uradov

V področju lige narodov so razni birovi in mednarodni urad, ki na pr. urad dela, biro za šolstvo, za zdravstvo, za razne statistike itd. Pripadale, oziroma sodelujejo v njih tudi mnogi tiste dežele, ki niso članice lige, le fašistične države so se čisto ločile od njih, dasi so jim bili ti uradi prav tako v korist kakor drugim.

Dve poti sta, ki vodita k znanju. Lahko se naučimo tujega znanja, ali pa si lastno znanje pridobimo z opazovanjem, premisljevanjem in preizkušnjami. V naši vzgoji prevladuje danes še prva pot, t. j. priučevanje oziroma prilažanje ugotovljenih rezultatov. A druga pot je bol

• KRITIKUJOČA MNENJA, Poročila in RAZPRAVE •

SLOVAŠKI SOCIALISTI PROTI RAZDELITVI ČEHOSLOVAKŠKE

Klerikalno gibanje na Slovaškem, ki je politično najmočnejše, je od vsega začetka čehoslovaške države vladilo v Pragi sovražno, ker jo tvorijo svobodomisne stranke. Slovaški klerikalni voditelji so pred leti celo namigavali, da jih bi bilo ljubše pod Ogrsko, kot pa pod "rdečarsko, brezversko češko vlado". Vendar pa takrat s svojimi spletktimi niso bili nikomur nevarni.

Zdaj, ko je čehoslovaško obkrožilo Hitler, je stvar družačna. Češka ima nad tri milijone Nemcev, izmed katerih jih pripada kaka dva milijona nacijem. So zelo agresivni in njihov cilj je razbiti čehoslovaško kot državo in jo pokloniti Hitlerju.

V tej igri jim pomagajo pod okriljem svoje slovaške ljudske stranke tudi slovaški kleriklci, ki skupno z naciji, Madžari in Poljaki zahtevajo na Češkem nove volitve, avtonomijo za Nemce, Slovake, Poljake in Madžare in pa — vladilo nad češi samimi, katerih je devet milijonov. Ljudi drugih narodnosti je na Češkem kakih 6 milijonov. Slovakov je blizu tri milijone. Slovaška obsega 18,921 kv. milij, ali okrog tretjino vse čehoslovaške. Slovaški klerikalci so s Prago v sličnih odnosajih kakor Hrvati z Beogradom. Razlika je, da imajo Slovaki kot narod popolne civilne pravice, in svoje šolstvo svobodno upravljano, dočim v Jugoslaviji vladala napoldiktatura. Slovaški klerikalci zahtevajo popolno avtonomijo — državo in državi. Oni hočejo šolstvo, finance in gospodarstvo v svojem področju. Nemci (naciji) jih zdaj pridno podpirajo, a potem jih bodo pogoltnili, kajti njihov cilj je nemška (Hitlerjeva) nadvlada nad vso srednjino in vzhodno Evropo.

Slovaki, ki so zdaj na višku svoje zgodovine, bodo najprej utonili, če jih Hitler pogazi.

Te resnice se slovaški klerikalci v svoji zaslepljenosti ne zavedajo, očitno pa je slovaški socialistom in drugim na-prednim strujam med Slovaki.

Iz Jugoslavije

"Radnik" v Zagrebu poroča, da je na Hrvatskem v letih 1930 do 1935 padla povprečna međa od 27 na 21 dinarjev. V letih 1936-37 se je povprečno zvišala za okoli 2.50 Din. Novembra in decembra je začela spet padati. Cene živiljenskih potrebščin pa se dvigajo. Nič boljše ni v Sloveniji in Srbiji.

Socialno zavarovanje v Evropi je stvar države, zato so takovane bratske podporne organizacije, kakršne obstoje v Zed. državah, v Evropi nepoznane. V ljubljanski centrali pa je bilo meseca februarja t. l. zavarovanje pri OZUDD 55,640 moških in 34,452 ženskih, skupaj 90,092 delavcev in delavk, ali 8,031 več kakor lani. V zavarovalinske sklade plačujejo en del delavci in druga gega delodajalci.

Vlada Jugoslavije je predlagala spet znatno zvišanje davkov. 25% dohodkov od sportnih prireditev se naj stekajo v centralni fond državne banke za izgraditev stadionov.

Za prevoz prtljage in blaga se bo plačalo 15 odst. vozarine. Avtomobili pa bodo obdavljeni od nosilnosti voza do 0.5 tone s din. 400, od 0.5 do 1 tone z 800 din., vozovi s 5-6 ton z din. 4000 in za vsako nadaljnjo tono s din. 1600 več na leto.

Zvišale se bodo nekatere carinske takse.

Vse sodne takse se bodo poviiale za 50 odstotkov.

ANOTHER WORLD WAR WOULD MEAN—

One look at the manner in which death and destruction rains from the sky in Spain and China gives one a fairly good idea of what could happen if one half of the world pitted itself against the other half and each proceeded to wipe the other off the map.

Imagine squadrons of bombers swooping over the large cities raining death and destruction into the centers of population, killing and wounding men, women and children; the old, the young, the sick, everyone in the path of the explosions and fire. Water supplies destroyed and contaminated, fires set off by incendiary bombs, hospitals destroyed and food supplies ruined.

And after everything—man and animal—is killed off or wounded, epidemics of disease spreading across a war-torn land to get in their share of destruction amid a population weakened by the shortage of food, water, medical help and supplies.

Sometimes when hearing the expression, "the next war will wipe out civilization" it's startling for a moment, but, by giving it serious sober thought and taking into consideration the new death-dealing devices invented since the last general slaughter, we find that such an unpleasant thought could quite easily be converted into a very dreadful reality.

LAST HOURS IN STRICKEN VIENNA

The workers of Austria were ready to fight. They watched for the signal. They demanded arms. But Schuschnigg failed them. Here an Austrian Socialist, in close touch with Vienna's Labour leaders, tells the dramatic story of the last days in Vienna. He left the day after Hitler's march and set foot in England last week

On the day after German troops marched into Austria I left Vienna. During my journey and after my arrival in London, I was asked two questions: "Could Austria have defended herself against Hitler? Have not the Austrians themselves been in favour of the union with Germany?"

As an eyewitness I reply to the first question with an unhesitating "yes" and to the second I say equally emphatically "no".

Against The Union

The overwhelming majority of the Austrian people (above all the workers and most of the peasants) were determined to defend Austria's independence. The overwhelming majority of the Austrian people was against the union with Hitler-Germany. This was their attitude right up to Hitler's ultimatum.

Austria's fate depended upon the negotiation between Schuschnigg and the workers. Never has the Austrian working class yielded to Fascism. Never has their Socialist spirit been broken.

True, the Austrian workers joined the "official" Trade Unions. But not for one moment did they cease to fight for independent industrial representation. In vain did Schuschnigg try, for four long years, to reconcile Austria's workers to the Clerical dictatorship.

After his return from the Berchtesgaden meeting with Hitler Schuschnigg understood that he had to come to an understanding with the workers if Austrian independence was to be saved.

Hitler had ordered him to release all Nazi prisoners immediately.

Schuschnigg complied, but with the imprisoned Nazis he released also all imprisoned Socialists. And, a few days later, he received a delegation of the Socialist workers.

Same Rights

This delegation demanded the same rights in the State and in the Fatherland Front for the Socialists as those which had been granted to the Nazis.

They called for: (1) Replacement of "official" by genuine trade unionist leaders; (2) restoration of a free Socialist Press; (3) freedom for Socialist propaganda; (4) legislation of working-class cultural associations; (5) large-scale public works; and (6) maintenance of Austrian independence.

The demands were accepted in principle by Schuschnigg. An official agreement was to be concluded with representatives of the Socialists and the official Trade Unions.

On March 7, a meeting attended by 500 workers (including many released from prisons and concentration camps), listened to the report on the progress of negotiations.

This was the first free workers' meeting in Austria for more than four years. Delegates greeted each other with the old Socialist salute, and sang their old fighting song, both prohibited after February 1934.

The news from Berchtesgaden caused widespread excitement among Austria's workers. In a number of the largest motor-car and engine factories, protest strikes broke out—the first political strikes in Austria since 1934. The spirit of the working class was again roused.

Only the working class could have restored it. But Schuschnigg continued to hesitate—until it was too late!

Our Doings Here and There

By Joseph Drasler

J. S. F. Conference in Milwaukee on May 1st

J. S. F. Branches along with all fraternal and cultural organizations affiliated with the Educational Bureau of the Federation (Prosveshta Matica), in the district comprising Illinois and Wisconsin have been invited to send delegates to the J. S. F. Conference in Milwaukee, Wis., on May 1st.

Our comrades in Milwaukee are working hard to make this Conference fulfill its purpose and make it important enough to get the response of everyone of our affiliated organizations in this district.

The agenda will be published just as soon as it is drawn up.

In the meantime everyone of our comrades should see to it that their branches and fraternal organizations elect delegates. It's very important that we get a good representation of people active in fraternal organizations and contact them with our message. The conference makes this possible. In fact, one of the chief values of these yearly gatherings is the opportunity to acquaint people with our Federation, our Educational Bureau and our work.

The May Day Celebration of Branch No. 1, one of our regular yearly affairs, will be cancelled in order to avoid conflict and give our comrades the time and opportunity to make the trip to Milwaukee. This sacrifice and cooperation from our Branch should considerably strengthen the changes of real success for the Milwaukee Conference and May Day Celebration.

Branch No. 1, at the March meeting elected as their delegates to the Conference, Frank Zaitz, editor of Proletarec, and Charles Pogorelec, Secretary of the Jugoslav Socialist Federation.

The negotiations did not progress. The representatives of the Government in the negotiations were the same people who hold their posts in the "official" Trade Unions to-day, and were afraid of losing their positions once the workers were given the right to elect their own representatives.

Schuschnigg's Surprise

Thus the negotiations degenerated into a bargaining for jobs.

The Socialists demanded that the Trade Unions should be controlled only by their own representatives. They pressed for a final agreement which would cover the six points mentioned above. But the Trade Union officials dragged on the talks so as to prevent the final agreement.

Then came Schuschnigg's great surprise! On the evening of March 8, he invited some of the former leaders of the Socialist movement and informed them of his intention to hold a plebiscite on the following Sunday. The Socialists advised him strongly to abandon this plan. They argued that such a plebiscite would only furnish the excuse for the Nazis to intervene.

They recommended that nothing should be done for the moment, but that the impending agreement with the workers should be concluded at once, and that the workers should be organized by the Socialists for the defense of Austria's independence.

But Schuschnigg insisted. On the following evening he announced the plebiscite in his speech at Innsbruck.

Unprepared as they were for the news, the workers were at first confused. They were ready to vote against the Nazis, but they could not help suspecting Schuschnigg. If only in his Innsbruck speech he had announced the agreement with the workers, they would, without doubt, have reacted with enthusiasm.

Courage Wanted

But everything remained uncertain. The "Revolutionary Socialists" (the illegal Party) asked the workers to vote "yes". But they made it clear that any such vote must be understood as a vote against Hitler and not as one for Schuschnigg. The same slogan was issued by the illegal Trade Unions, who had the greatest influence in the factories.

Schuschnigg lacked sufficient courage to restore the full rights to the working class. He lacked sufficient courage to call the workers out in the street. Schuschnigg had not sufficient courage to arm the workers. Stronger than his wish to defend Austria's independence was his fear of a free working class!

Yet the situation could have been saved only by a quick and determined action of the working class. The Army and the Police were, on the whole, still under the firm control of Schuschnigg. But the authority of the State had already broken down in large parts of the provinces, and in Vienna it was shaken.

Only the working class could have restored it. But Schuschnigg continued to hesitate—until it was too late!

BRANCH ACTIVITIES

The following activities are scheduled for the winter season by JSF Branches, Fraternal and Cultural Groups affiliated with the Educational Bureau, JSF:

APRIL

Chicago, Ill.—Sava's Spring Concert, Sunday, April 10, to be held in conjunction with the Program being sponsored by the members of Branch No. 1 for the benefit of the Spanish Loyalists; — SNPJ Auditorium. Music in both halls after the program.

La Salle, Ill.—Song Festival sponsored by Slovene singing societies in Illinois. April 24th.

Bridgeport, O.—May Day Celebration of Branch No. 11, JSF, Saturday, April 30.

MAY

Milwaukee, Wis.—District Conference of JSF Branches and organizations affiliated with the Educational Bureau of the Federation at the S. S. Turn Hall on May 1st.

Milwaukee, Wis.—May Day Program sponsored by the JSF Branches 37 and 180, Sunday, May 1st at the S. S. Turn Hall.

The Dramatic Group of Branch No. 1, JSF will present the play, "Jacob Ruda."

Detroit, Mich.—May Day Celebration sponsored by the J. S. F. Branches 114 and 115, Sunday, May 1, in the Slovene Workers' Home on Livernois Avenue.

JUNE

Chicago, Ill.—Proletarec Picnic, Sunday June 12, Kegel's Grove.

Newburgh, O.—Picnic of Branch No. 28, JSF Sunday, June 5th at Joseph Zorn's farm, Bradley Road, Brooklyn.

Cleveland, O.—Picnic of Branch No. 27, JSF and the Socialist Singing Group "Zarja" Sunday, June 19th at Pintar's Farm.

Waukegan, Ill.—Picnic sponsored by Branch No. 45, JSF, Sunday, June 19.

OCTOBER

Chicago, Ill.—"Sava's" Concert, Sunday, October 23rd at the SNPJ Hall.

NOVEMBER

Cleveland, O.—"Zarja's" Concert in the main auditorium of the Slovene National Home on Thanksgiving Day, November 24th.

Branch secretaries and secretaries of all organizations affiliated with the Educational Bureau of the Federation are requested to keep us informed of the dates of their affairs thereby enabling us to keep this calendar up to date.

THE PREFACE TO "LES MISERABLES"

By VICTOR HUGO

(Setting forth in this passage the purpose of one of the half-dozen greatest novels of the world.)

Many of you have been taught to look upon us as very dangerous people. It is amazing to what extent this prejudice has struck root. The capitalist press will tell you of a great many evil things that we Socialists are going to do that we never intended to do. They will tell you we are going to break up the home. Great heavens! What about the millions that are looking for work today? How about the thousands of miserable shacks in New York and every great city where humanity festers? It would be a good thing if they were torn down and obliterated completely, for they are not fit for human habitation. No, we are not going to destroy the home; but we are going to make the home possible for the first time in history.

Eugene V. Debs.

A Girl Strike Leader

By Frances K. Frank

A white-faced, stubborn little thing. Whose years are not quite twenty years.

Eyes steely now and done with tears.

Mouth scornful of its suffering—

The Young mouth!—body virginal

Beneath the cheap, ill-fitting suit,

A bearing quaintly resolute,

A flowering hat, satirical.

A soul that steps to the sound of the fife

And banners waving red to war,

Mystical, knowing scarce wherefore

A Joan in a modern strife.

If there is anything that cannot

be done for the girl, let it crack.

Wendell Phillips.

IMPERIALISTIC NIGHTMARE DREAM OF HITLER

We can't isolate ourselves from rats that infest our own country.

And to paraphrase the old song, How you gonna keep 'em down in their holes, after they've seen Berlin?—Federated Press.

"The labor union seems to be the greatest single factor in securing and preserving such conditions as afford opportunities to the workers. The nonunion man eats the fruit planted and cultivated by the unionist."

*****

SPRING CONCERT

for

LOYALIST SPAIN

sponsored by

"Sava" and Branch No. 1

SUNDAY, April 10, 3. P. M.

SNPJ Hall, 2657 S. Lawndale Ave.

Advance Admission 40c.

DANCING IN BOTH HALLS

Come and bring your friends along. This is your opportunity to help the Loyalists fight off Fascism in Spain.

It is now said that the oil companies will fight this measure and to prevent any shipments of Mexican oil to the democratic coun-

United Front Activities

Socialism Must Win the Workers to Win at All

By NORMAN THOMAS

In relation to united front activities, including a labor party, it is well to remind ourselves again of three possible positions. First we can say that the basis of cooperation must be agreement on program.

Those who talk like that may say much in praise of the working class but they refer only to the workers who agree with them. Almost inevitably they are sectarians. Second, at the opposite extreme is the doctrine that working class unity is the first and last commandment to which everything else must be sacrificed;

that socialist principles or at any rate socialist action, must always be decided in the light of the majority vote of the workers or the decisions of those who have power in the working class. This is also an indefensible and non-Socialist extreme. A sounder position is this: The working class must be the army of Socialism. Socialism must win the workers to win at all. Therefore it is our duty to do all that lies in our power to work within mass organizations of workers.

Our ordinary perspective ought to be that if we cannot persuade workers we scarcely will persuade anybody. Certainly we must work in unions, cooperatives, and other mass organizations. A labor party is not quite on all fours with a labor union but we ought to work within a labor party provided we can keep our Socialist identity for the purpose of Socialist agitation and education. Even this is not an infallible rule to which there are no exceptions. Great emergencies like war might justify a break with a labor party or even with some other mass organization of the workers in the interest of labor's true cause. Such a situation would be exceptional. It would have to be judged intelligently in the light of the principle that it is the first duty of Socialist to advance Socialism, and if the mass of workers under false leadership deny or betray socialism; if they are stampeded into a pro-war attitude, for instance, then Socialists may have to stand out against a labor party. But always as Socialists who seek to win and not to condemn the workers of whose flesh and blood we are.

Taxes Paid by Cheap Labor Advertise Its Cheapness to World

By CLAY FULKS

MENA, Ark.—The whole trader class of the South has recently intensified its perennial campaign to induce industrial plants to come down here. Apparently, it is no longer content to rely entirely on the ballyhoo artist and its own advertising funds. It is now conscripting